

SXEDIO.FB6

11.10.1944: ΑΚΕΛ,ΚΕΚ, ΠΕΚ ΚΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΝ ΣΕ ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΩΝ "ΔΕΚΑ" ΥΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗ ΛΕΟΝΤΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΕΓΡΑΨΑΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο καταρτισμός Κεντρικής Επιτροπής Εράνων και Επαρχιακών Επιτροπείων στις διάφορες πόλεις τις τελευταίους μήνες του **1944** αποτέλεσε τη βάση για έναρξη συνεργασίας των διαφόρων κομμάτων ΚΕΚ, ΑΚΕΛ, ΠΕΚ και Σοσιαλιστικής Πρωπορίας, του μικρού τοπικού κόμματος που είχε ιδρύσει στην Πάφο ο δήμαρχος και πολιτευτής Χριστόδουλος Γαλατόπουλος.

Ιδιαίτερα για το ΑΚΕΛ ο συντονισμός των προσπαθειών για τους εράνους αποτέλεσε την πρώτη του επιτυχία, γιατί για πρώτη φορά δινόταν η ευκαιρία στα μέλη και στελέχη του, να αναλάβουν κάποιο αξίωμα σε παραδοσιακούς χώρους της Δεξιάς, πέρα φυσικά από τα δημαρχεία όπου αναδεικνύονταν στελέχη της, δήμαρχοι με τη δική της δύναμη.

Στην Κεντρική Επιτροπή των Εράνων της οποίας προήδρευσε ο Τοποτηρητής, μετέσχαν μεταξύ των άλλων και οι δήμαρχοι των πόλεων, οι οποίοι έπαιρναν μέρος και στις Επαρχιακές Επιτροπές.

Στην Κεντρική Επιτροπή μάλιστα μετέσχαν και αντιπρόσωποι των Μικροκαταστηματαρχών και των Συντεχνιών που ήσαν στελέχη του ΑΚΕΛ.

Επειτα από τις αλλαγές αυτές και η ΠΣΕ, η Εργατική Συντεχνία του ΑΚΕΛ (Πρόεδρος της ΠΕΟ) έπαιρνε διαφορετική στάση έναντι των εράνων, σε σύγκριση με την έναρξη του πολέμου. Είναι χαρακτηριστική έκκληση της προς τους εργάτες που δημοσιεύθηκε στον "Ανεξάρτητο" στις **5 Οκτωβρίου 1944:**

" Συνάδελφοι Εργάτες,

Ο αντιφασιστικός εθνικοαπελευθερωτικός πόλεμος των λαών βρίσκεται στο τελευταίο του

στάδιο. Ο ένας, ύστερα από τον άλλο οι κατακτημένοι Λαοί απελευθερώνονται και σε λίγο όλη η Ευρώπη και ο κόσμος ολόκληρος θα πανηγυρίζουν τον θάνατο του μεγαλύτερου, του πιο βάρβαρου εχθρού της ζωής, της Λευτεριάς και του Πολιτισμού.

Κι ανάμεσα στους λαούς που θα πανηγυρίζουν και θα χαίρονται για τον χαμό του φασισμού, κι' ο δικός μας Λαός, ο ελληνικός, ελεύθερος από το ζυγό των γερμανο-βουλγάρων ληστών, θα ξεκινήσει για την επούλωση των πληγών που του προξένησε η τετράχρονη φασιστική κατοχή, για την ανοικοδόμηση της χώρας του, της Πατρίδος μας.

Οι πληγές όμως είναι αφάνταστα μεγάλες κι αφάνταστα μεγάλα τα ερείπια, που φεύγοντας θ' αφήσει πίσω του ο κατακτητής. Γι' αυτό κι' η δική μας ενίσχυση είναι κάτι περισσότερο από απαραίτητη, είναι κάτι περισσότερο από καθήκον.

Προς το καθήκον αυτό, η Π.Σ.Ε καλεί όλους τους εργάτες της Κύπρου, όπως ανταποκριθούν με ενθουσιασμόν, με εκείνο τον ενθουσιασμό των οποίων επιβάλλει η ιερότητα του καθήκοντος, η ιερότητα του σκοπού προς τον οποίο το καθήκον αυτό τείνει.

Η ΠΣΕ καλεί όλους ανεξαιρέτα τους συντεχνιακούς Οργανισμούς από τον ανώτερο ίσαμε τον κατώτερο όλους ανεξαιρέτα τους εργάτες, να δουλέψουν δραστήρια για την επιτυχία του εράνου που πρόκειται να αρχίσει υπό την αιγίδα της Κεντρικής Επιτροπής Εθνικών Εράνων, και είναι βέβαια ότι η ανταπόκριση σ' αυτή την έκκληση θάνατι αντάξια του μεγάλου πατριωτισμού των εργατών, αντάξια του μεγάλου πατριωτισμού του λαού μας".

Η αρχή της συνεργασίας είχε όμως και συνέχεια. Το ΑΚΕΛ βλέποντας ότι είχε γίνει δεκτό από τη Δεξιά επέμενε στις προσπάθειες του για σοβαρότερη συνεργασία μεταξύ όλων των κομμάτων. Κι έτσι σε ανακοίνωση του στις 9 Οκτωβρίου χαιρέτιζε τις προσπάθειες του Τοποτηρητή για επίτευξη εθνικής ενότητας και υποστήριζε παράλληλα τη δημιουργία εθνικού συνασπισμού όλων των κομμάτων και

οργανώσεων με βάση τις πιο κάτω αρχές (Ελευθερία 9.10.1944):

1. Οργανωμένο και συστηματοποιημένο αγώνα για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα υπό οιονδήποτε καθεστώς, το οποίο ηθέλεν εκλέξει ο Ελληνικός λαός.

2. Κομματική εκχειρία επί παντός σχετιζομένου με την εθνική υπόθεση ζητήματος, και

3. Συνεργασία Κομμάτων και Οργανώσεων επί όλων των ζητημάτων, των οποίων η λύσις προάγει ούτως ή άλλως τον εθνικόν αγώνα".

Ο Τοποτηρητής βλέποντας τον παραμερισμό των παθών και ελπίζοντας ότι η έκκληση του για κομματική εκχειρία προχώρησε, κάλεσε σε σύσκεψη εκπροσώπους του ΚΕΚ, του ΑΚΕΛ, της ΠΕΚ και της Σοσιαλιστικής Πρωτοπορίας στην Αρχιεπισκοπή.

Η σύσκεψη, που αποκλήθηκε σύσκεψη των δέκα, είχε σαν αποτέλεσμα να συμφωνήσουν και τα τέσσερα κόμματα σε συντονισμό των ενεργειών τους.

Η σύσκεψη είχε και ένα ιδιαίτερο γνώρισμα: Γινόταν σε μια περίοδο που είχε ήδη αρχίσει η απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Γερμανούς.

Στη σύσκεψη μετέσχαν οι Θεμιστοκλής Δέρβης και Δ. Ν. Δημητρίου του ΚΕΚ, Πλουτής Σέρβας και Α. Ζιαρτίδης του ΑΚΕΛ, Μ. Ζαχαριάδης και Σ. Μιχαηλίδης της ΠΕΚ, Χρ. Γαλατόπουλος και Ν.Κ.Αντωνιάδης της Σοσιαλιστικής Πρωτοπορίας.

Οι οκτώ συνήλθαν υπό την προεδρία του Τοποτηρητή Μητροπολίτη Λεοντίου, ο οποίος είχε σαν Γραμματέα -πρακτικογράφο τον Γυμνασιάρχη Κωνσταντινίνο Σπυριδάκη.

Η σύσκεψη θεωρήθηκε σαν η αρχή κατά την οποία τέθηκε ο θεμέλιος λίθος της συνεργασίας. Ανακοίνωση που εκδόθηκε μετά από αυτήν ανέφερε:

" Οι αντιπρόσωποι των ανωτέρω κομμάτων συνελθόντες εν τη Αρχιεπισκοπή Κύπρου, υπό την προεδρίαν του Π. Τοποτηρητού του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου, συνεφώνησαν κατ' αρχήν εις την ανάγκην συντονισμού των ενεργειών διά την λύσιν του ενωτικού ζητήματος της Κύπρου και συνέταξαν

σχέδιον πρωτοκόλλου εθνικής συνεργασίας, το οποίο θα δοθή εις την δημοσιότητα, μόλις εγκριθή υπό των οικείων επιτροπειών των κομμάτων. Αντιπρόσωποι των κομμάτων θα συνέλθουν εκ νέου διά να επεξεργασθούν τας λεπτομερείας συγκεκριμένου σχεδίου συνεργασίας".

Στη σύσκεψη που έγινε στις **11** Οκτωβρίου οι αντιπρόσωποι των τεσσάρων κομμάτων συμφώνησαν και υπέγραψαν κατ' αρχή πρωτόκολλο, με το οποίο αναλάμβαναν να συνεργασθούν στο ζήτημα της εθνικής αποκατάστασης της Κύπρου, ενώ το κάθε κόμμα θα εξακολουθούσε να είχε την ιδεολογία του και θα διατηρούσε τις αρχές του.